

Број: 01-2/20

Датум: 26. фебруар 2025. године

На основу члана 58. Статута Универзитета у Београду - Шумарског факултета бр. 01-2511/1 од 8. марта 2024. године, а на Предлог продекана за наставу бр. 01-1667/1 од 21. фебруара 2025. године, Наставно-научно веће Факултета на седници одржаној 26. фебруара 2025. године, доноси следећу

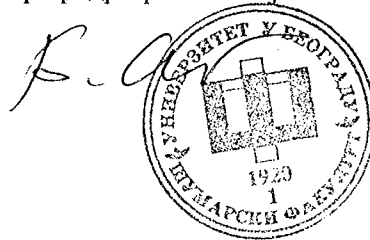
О Д Л У К У

Усваја се Трогодишњи извештај Комисије за праћење и унапређење квалитета наставе о вредновању наставног процеса, студијских програма и услова рада на Универзитета у Београду - Шумарском факултету, са предлогом корективних мера.

Извештај је дат у прилогу и саставни је део ове одлуке.

Одлуку доставити: продекану за наставу, Комисији за праћење и унапређење квалитета наставе, Служби за наставу и студентска питања, декану, писарници.

ПРЕДСЕДНИК
НАСТАВНО-НАУЧНОГ ВЕЋА
Проф. др Бранко Стајић

ИЗВЕШТАЈ О ВРЕДНОВАЊУ НАСТАВНОГ ПРОЦЕСА, СТУДИЈСКИХ ПРОГРАМА И УСЛОВА РАДА

Предмет: Трогодишњи извештај Комисије за праћење и унапређења квалитета наставе о вредновању наставног процеса, студијских програма и услова рада на Шумарском факултету Универзитета у Београду, са предлогом корективних мера

На Одсеку за пејзажну архитектуру и хортикултуру (ПАИХ), у анкети је учествовало 5 од 5 (100%) дипломираних студената ОАС који су студирали према статуту из 2008. године, као и 28 од 28 (100%) дипломираних студената ОАС према статуту из 2014. године. Од дипломираних студената МАС, анкетирано је 5 од 6 (83,3%) који су студирали према статуту из 2014. године, као и свих 6 (100%) који су студирали према статуту из 2021. године.

На Одсеку за еколошки инжењеринг у заштити земљишних и водних ресурса (ЕИ), у анкети је учествовало 3 од 4 (75%) дипломираних студената ОАС према статуту из 2008. године, као и свих 13 дипломираних студената ОАС према статуту из 2014. године. Од дипломираних студената МАС, анкетирано је 1 од 1 (100%) који је студирао према статуту из 2014. године, као и 5 од 7 (71,43%) који су студирали према статуту из 2021. године.

Што се тиче наставног особља (НО), Укупно је у анкети учествовало 45 наставника (НО-Н) од укупно 89, и 16 сарадника (НО-С) од укупно 21. То значи да је у анкети учествовало 61 члан наставног особља од укупно 110, што чини 55,45% наставног особља. На Одсеку за шумарство и заштиту природе, у анкети је учествовало 16 од 30 (53,33%) наставника и 4 од 6 (66,67%) сарадника, што чини укупно 55,56% наставног особља. На Одсеку ТД, учествовало је 13 од 25 (52%) наставника и 4 од 6 (66,67%) сарадника, што укупно износи 54,84% наставног особља. На Одсеку ПАИХ у анкети је учествовало 7 од 21 (33,3%) наставника (НО-Н) и сви 3 (100%) сарадника (НО-С), односно укупно 41,7% наставног особља. На Одсеку ЕИ, у анкети је учествовало 9 од 13 (69,23%) наставника и 5 од 6 (83,33%) сарадника, што укупно чини 73,69% наставног особља.

Изјашњавање испитаника

На питања из анкете испитаници су се изјашњавали заокруживањем једног од пет понуђених одговора са оценама од 1 (најмања) до 5 (највећа) или заокруживањем опције "без одговора". Поред тога, свим групама испитаника понуђено је слободно поље за унос предлога мера за побољшање стања, односно других предлога, сугестија, коментара и критика.

За потребе анализе резултата анкете по постављеним питањима утврђена је следећа скала оцена:

▪ ≤ 2,0	ниска оцена (не задовољава)
▪ 2,01 - 2,50	довољна оцена
▪ 2,51 - 3,50	добра оцена
▪ 3,51 - 4,50	врло добра оцена
▪ 4,51 - 4,90	одлична оцена
▪ 4,90 - 5,0	изузетна оцена

Предмет анализе

Анализа у овом Извештају, заснована на резултатима спроведене анкете (Образац 3, 4, 4а и 7), обухвата следеће ставке:

- I) Вредновање наставног процеса и квалитета студијских програма (Образац 3 и 7) и постигнутих исхода учења (Образац 4 и 4а);
- II) Вредновање услова рада (Образац 3, 4, 4а и 7) и
- III) Слободни одговори (предлози, сугестије, коментари и критике).

I. ВРЕДНОВАЊЕ НАСТАВНОГ ПРОЦЕСА И КВАЛИТЕТА СТУДИЈСКИХ ПРОГРАМА И ПОСТИГНУТИХ ИСХОДА УЧЕЊА

Прва група питања у упитницима (Образац 3, 4, 4а и 7) односила се на вредновање квалитета студијских програма, наставног процеса и постигнутих исхода учења. Што се тиче вредновања наставног процеса (Образац 3 и 7), односно квалитета студијских програма и постигнутих исхода учења (Образац 4 и 4а), ради боље прегледности и анализе, у овом Извештају резултати анкете су, према врсти питања, груписани у четири групе. Прва група питања (А) односила се на квалитет наставног процеса, а друга група (Б) на редовност одржавања наставе. Питања из групе (В) односила су се на ниво стечених знања. У групи (Г) приказани су резултати анкете у погледу обезбеђености наставе особљем – асистентима и лаборантима.

Нека питања су била иста (или слична) за све испитанике (наставно особље, активни студенти, дипломци ОАС и МАС), а на нека питања су одговарале само одређене категорије испитаника. Резултати анкете у погледу вредновања наставног процеса, квалитета студијских програма и постигнутих исхода учења приказана су као средње вредности оцена свих испитаника из одређене групе у табелама 1 - 5.

А. Квалитет наставног процеса / студијског програма

Резултати дела анкете који се односи на квалитет наставног процеса и студијских програма приказани су у табели 1, као средње оцене за групе питања, при чему су у заградама наведене групе испитаника које су одговарале на та питања.

Информисаност у вези са наставним плановима и програмима по предметима и режимом студија оцењена је врло добрим оценама од стране студената. Највише оцене дале су дипломирани студенти мастер академских студија (Д-МАС) Одсека ПАИХ (4,60), док је најнижа оцена забележена код Д-МАС студената Одсека ТД (3,50). Такође, нешто ниже оцене за ову категорију питања забележене су код дипломираних студената Одсека ЕИ (3,81 за Д-ОАС и 3,70 за Д-МАС).

Квалитет наставе на студијским програмима је генерално високо оцењен, при чему су дипломирани студенти мастер академских студија (Д-МАС) Одсека ШУМ дали највишу оцену (4,57). Најнижа оцена (3,00) забележена је код Д-МАС студената Одсека ТД, што указује на нешто нижу перцепцију квалитета наставе у овом одсеку у односу на остале.

На питање о структури, броју предмета и фонду часова одговарале су све групе испитаника. Овај елемент је оцењен углавном врло добрим оценама, осим у случају наставног особља Одсека ТД, где су наставници (НО-Н) дали оцену 3,31, а сарадници (НО-С) оцену 3,00, што је најнижа забележена оцена у овој категорији. Такође, дипломирани студенти мастер академских студија (Д-МАС) Одсека ЕИ су овај елемент оценили са 3,30, што је најнижа оцена у овој категорији међу студентима.

Што се тиче практичне наставе, највише задовољство изразили су дипломирани студенти основних академских студија (Д-ОАС) Одсека ШУМ, који су овај сегмент наставног процеса оценили са 4,79. Најнижу оцену дала је група Д-ОАС студената Одсека ЕИ (3,26), што указује на простор за унапређење у овој области.

Задовољство одвијањем консултација је генерално високо, са највишом оценом на Одсеку ПАИХ (4,51), док су сви остали одсеци добили оцене у опсегу од 4,09 до 4,22.

Када је у питању теренска настава, највише је оцењена на Одсеку ШУМ (4,56), док је најниже оцењена на Одсеку ЕИ (3,74).

Табела 1: Квалитет наставног процеса / студијског програма

Питања	Одсек*	Категорија испитаника **					
		НО-Н	НО-С	НО	АС	Д-ОАС	Д-МАС
Информисаност студената са планом и програмом наставе по предметима (АС) / информисаност о режиму студија (Д-ОАС и Д-МАС)	ШУМ				4,03	4,32	4,45
	ТД				4,15	4,15	3,50
	ПА				4,15	4,32	4,60
	ЕИ				4,11	3,81	3,70
Колико сте задовољни квалитетом наставе на Вашем студијском програму	ШУМ					4,32	4,57
	ТД					4,11	3,00
	ПА					4,04	4,40
	ЕИ					4,24	4,50
Оцените структуру, број предмета и фонд часова	ШУМ	3,44	3,00	3,35	3,87	3,96	4,41
	ТД	3,31	3,00	3,24	3,92	4,07	3,50
	ПА	3,43	4,33	3,70	4,26	4,37	4,50
	ЕИ	3,44	3,40	3,43	3,86	3,91	3,30
Колико сте задовољни одвијањем практичне наставе	ШУМ				4,20	4,79	
	ТД				3,99	3,82	
	ПА				3,65	3,57	
	ЕИ				3,95	3,26	
Колико сте задовољни одвијањем консултација	ШУМ				4,09		
	ТД				4,18		
	ПА				4,51		
	ЕИ				4,22		
Колико сте задовољни начином извођења теренске наставе	ШУМ					4,56	
	ТД					4,25	
	ПА					4,14	
	ЕИ					3,74	
Подстицање студената на активност, критичко размишљање и креативност	ШУМ						4,40
	ТД						3,50
	ПА						4,25
	ЕИ						4,00
Оцените обезбеђеност студената литературом за Ваш предмет (НО) / Обим и квалитет препоручене литературе (АС и Д-МАС)	ШУМ	4,06	3,50	3,95	3,95		4,27
	ТД	4,00	3,75	3,94	3,96		3,00
	ПА	4,00	5,00	4,30	4,37		4,60
	ЕИ	4,44	5,00	4,64	3,76		5,00

* ШУМ - Шумарство и заштита природе; ТД - Технологије дрвета; ПА - Пејзажна архитектура и хортикултура; ЕИ - Еколошки инжењеринг у заштити земљишних и водних ресурса

** НО-Н – наставници; НО-С – сарадници; НО – наставно особље; АС – активни студенти; Д-ОАС – дипломци ОАС; Д-МАС – дипломци МАС

Подстицање студената на активност, критичко размишљање и креативност добило је углавном високе оцене, осим на Одсеку ТД, где је забележена најнижа оцена у овој категорији (3,50).

Што се тиче доступности литературе, овај аспект наставног процеса је највише оцењен на Одсеку ЕИ од стране дипломираних студената мастер академских студија (Д-МАС), који су дали оцену 5,00. Најнижу оцену дала је иста категорија студената на Одсеку ТД (3,00), што указује на могуће недостатке у доступности или квалитету препоручене литературе на овом одсеку.

Б. Редовност одржавања наставе

Резултати анкете који се односе на редовност одржавања наставе приказани су у табели 2. Резултати показују да се настава одвија према плану, са високом редовношћу на свим одсецима. Иако је генерално задовољство високо, приметно је да на Одсеку ТД постоји простор за побољшање у ангажовању студената, њиховом присуству и дисциплини, док се на Одсеку ЕИ уочавају значајне разлике у перцепцији наставног особља у погледу активности студената.

Табела 2: Редовност одржавања наставе

Питања	Одсек*	Категорија испитаника **				
		НО-Н	НО-С	НО	АС	Д-МАС
Колико се одржава настава према распореду часова	ШУМ				4,38	
	ТД				4,61	
	ПА				4,73	
	ЕИ				4,56	
Да ли се настава редовно одржавала: предавања	ШУМ					4,32
	ТД					5,00
	ПА					4,95
	ЕИ					5,00
Да ли се настава редовно одржавала: вежбе	ШУМ					4,45
	ТД					5,00
	ПА					4,95
	ЕИ					5,00
Оцените активност и похађање студената на предавањима/вежбама	ШУМ	3,94	4,00	3,95		
	ТД	3,23	3,50	3,29		
	ПА	3,71	3,67	3,70		
	ЕИ	4,22	2,80	3,71		
Оцените колико сте задовољни дисциплином студената	ШУМ	4,31	3,75	4,20		
	ТД	3,85	3,25	3,29		
	ПА	4,00	3,33	3,80		
	ЕИ	4,44	3,00	3,93		

* ШУМ - Шумарство и заштита природе; ТД - Технологије дрвета; ПА - Пејзажна архитектура и хортикултура; ЕИ - Еколошки инжењеринг у заштити земљишних и водних ресурса

** НО-Н – наставници; НО-С – сарадници; НО – наставно особље; АС – активни студенти; Д-ОАС – дипломци ОАС; Д-МАС – дипломци МАС

Редовност одржавања наставе је оцењена високо на свим одсецима, при чему су активни студенти (АС) дали највише оцене за овај аспект. Просечне оцене указују на то да се настава углавном одвија према утврђеном распореду, при чему су највише оцене дате на Одсеку ПА (4,73) и Одсеку ТД (4,61), док је нешто нижа оцена забележена на Одсеку ШУМ (4,38).

Када је у питању редовност одржавања наставе, предавања и вежбе су оцењене веома високо, са највишим могућим оценама (5,00) од стране студената на Одсеку ТД и Одсеку ЕИ. Ово указује на изузетну редовност наставног процеса на овим одсецима. На Одсеку ПА, овај елемент је такође добио високе оцене (4,95 за предавања и вежбе), док је нешто нижа оцена забележена на Одсеку ШУМ (4,32 за предавања и 4,45 за вежбе).

Активност и похађање студената на настави је оцењено најниже на Одсеку ТД (3,29 у просеку), што указује на слабије присуство и ангажовање студената на овом студијском програму. Супротно томе, највиша оцена забележена је на Одсеку ЕИ (3,71 у просеку), при чему су наставници (НО-Н) оценили ову ставку са 4,22, док су сарадници (НО-С) дали знатно нижу оцену (2,80), што указује на различите перспективе међу наставним особљем.

Задовољство дисциплином студената варира међу одсецима. Највиша оцена дата је од стране наставника на Одсеку ЕИ (4,44), док је најнижа оцена забележена на Одсеку ТД (3,29 у просеку).

В. Ниво стечених знања

У табели 3 приказани су резултати дела анкете који се односи на област стечених знања и компетенција студената.

Табела 3: Ниво стечених знања

Питања	Одсек*	Категорија испитаника **				
		НО-Н	НО-С	НО	Д-ОАС	Д-МАС
Ниво стручних теоријских знања студената (НО) / у струци (Д-ОАС, Д-МАС)	ШУМ	3,19	3,00	3,15	4,81	4,40
	ТД	2,69	3,00	2,76	4,50	2,00
	ПА	3,43	3,67	3,50	4,57	4,40
	ЕИ	3,56	2,40	3,14	4,00	4,90
Ниво стручних практичних знања студената (НО) / у струци (Д-ОАС, Д-МАС)	ШУМ	3,38	3,00	3,30	4,50	4,22
	ТД	2,46	3,00	2,59	3,39	2,00
	ПА	3,57	3,67	3,60	3,64	3,80
	ЕИ	2,89	2,40	2,71	3,27	2,90
Ниво организационих вештина и знања студената	ШУМ	3,40	3,00	3,32		
	ТД	2,69	2,75	2,71		
	ПА	3,86	3,67	3,80		
	ЕИ	3,11	2,40	2,86		
Оцените компетенције свршених студената	ШУМ	3,60	3,25	3,53		
	ТД	3,62	3,50	3,59		
	ПА	4,00	4,00	4,00		
	ЕИ	3,50	2,60	3,15		

* ШУМ - Шумарство и заштита природе; ТД - Технологије дрвета; ПА - Пејзажна архитектура и хортикултура; ЕИ - Еколошки инжењеринг у заштити земљишних и водних ресурса

** НО-Н – наставници; НО-С – сарадници; НО – наставно особље; АС – активни студенти; Д-ОАС – дипломци ОАС; Д-МАС – дипломци МАС

Наставно особље (НО) у целини је умерено оценило ниво стручних теоријских знања студената, при чему су највише оцене дали наставници Одсека ЕИ (3,56) и ПА (3,50), док је најнижа оцена забележена на Одсеку ТД (2,76). Са друге стране, дипломирани студенти су своје теоријско знање у струци оцењивали знатно вишим оценама. Највиша оцена у овој категорији (4,90) припада дипломираним студентима мастер академских студија (Д-МАС) са Одсека ЕИ, док су најниже оцене дате од стране Д-МАС студената Одсека ТД (2,00).

Перцепција наставног особља (НО) о практичним знањима студената је у просеку нижа у поређењу са теоријским знањем. Најниже оцене забележене су на Одсеку ТД (2,59) и Одсеку ЕИ (2,71), што указује на простор за побољшање у практичној примени знања. Слично као код теоријског знања, Д-МАС студенти са Одсека ТД и ЕИ дали су најниже оцене (2,00 и 2,90), док су највише оцене у овој категорији забележене на Одсеку ШУМ (4,22) и ПА (3,80). Ово може указивати на разлике у практичној настави између одсека.

Наставно особље је највишу оцену за организационе вештине студената дало на Одсеку ПА (3,80), док су најниже оцене забележене на Одсеку ТД (2,71) и Одсеку ЕИ (2,86).

Наставници су највише оценили компетенције дипломираних студената на Одсеку ПА (4,00), што указује на позитивну перцепцију њихових стручних вештина и знања. С друге стране, најниже оцене забележене су на Одсеку ЕИ (3,15), што указује на потребу за унапређењем компетенција у овом програму.

Резултати анализе показују да постоје значајне разлике у перцепцији наставног особља и дипломираних студената када је реч о нивоу знања и компетенција. Док дипломирани студенти генерално високо оцењују своје теоријско знање, њихово практично знање и организационе вештине оцењене су нижим оценама, посебно на Одсецима ТД и ЕИ. Ови резултати указују на потребу за додатним унапређењем практичне наставе и развојем професионалних вештина на одређеним студијским програмима.

Г. Обезбеђеност наставе асистентима/лаборантима

Резултати дела анкете који се односио на питања обезбеђености наставе особљем - асистентима и лаборантима - приказани су у табели 4.

Табела 4: Обезбеђеност наставе асистентима/лаборантима

Питања	Одсек*	Категорија испитаника **			
		НО-Н	НО-С	НО	АС
Оцените обезбеђеност наставе са асистентима	ШУМ	2,81	3,50	2,95	4,29
	ТД	1,54	2,67	2,25	4,22
	ПА	2,43	2,00	2,30	4,13
	ЕИ	3,88	4,80	4,23	4,50
Оцените обезбеђеност наставе са лаборантима	ШУМ	3,38	3,25	3,35	4,15
	ТД	3,21	3,33	3,24	4,23
	ПА	2,67	1,50	2,38	3,95
	ЕИ	3,63	4,00	3,75	4,33

* ШУМ - Шумарство и заштита природе; ТД - Технологије дрвета; ПА - Пејзажна архитектура и хортикултура; ЕИ - Еколошки инжењеринг у заштити земљишних и водних ресурса
** НО-Н – наставници; НО-С – сарадници; НО – наставно особље; АС – активни студенти;
Д-ОАС – дипломци ОАС; Д-МАС – дипломци МАС

Наставно особље (НО) генерално је оценило обезбеђеност наставе асистентима нижим оценама у поређењу са активним студентима (АС). Највише оцене дате су на Одсеку ЕИ (4,23 од стране наставног особља и 4,50 од активних студената), што указује на добру попуњеност наставног процеса асистентима.

С друге стране, најниже оцене у овој категорији дате су на Одсеку ТД (2,25 од наставног особља) и ПА (2,30 од наставног особља), што указује на потребу за побољшањем кадровске попуњености на овим одсецима. Нарочито ниску оцену дали су наставници на Одсеку ТД (1,54), што сугерише да постоји озбиљан недостатак асистената у настави.

Перцепција обезбеђености наставе лаборантима је нешто боља у поређењу са асистентима, али и овде постоје значајне разлике између одсека. Највише оцене за овај аспект забележене су на Одсеку ЕИ (3,75 од наставног особља и 4,33 од активних студената), што указује на задовољавајућу попуњеност лаборантима.

Супротно томе, најниже оцене у овој категорији забележене су на Одсеку ПА (2,38 од наставног особља и 3,95 од активних студената), при чему су сарадници (НО-С) дали нарочито ниску оцену (1,50). Ово указује на значајан недостатак лаборантског особља у овом одсеку, што може утицати на квалитет извођења практичне наставе.

Анализа показује да постоје значајне разлике у кадровској попуњености наставе асистентима и лаборантима међу одсецима.

- Одсек ЕИ има најбоље обезбеђену наставу асистентима и лаборантима, што потврђују и оцене наставног особља и студената.
- Одсеци ТД и ПА имају најниже оцене у обе категорије, што указује на потребу за додатним ангажовањем асистената и лабораната у наставном процесу.
- Посебно се издваја Одсек ТД, где наставници дају изузетно ниске оцене (1,54 за асистенте), што указује на критичан недостатак наставног кадра у овој области.

Ови резултати указују на неопходност кадровског јачања наставног процеса у појединим одсецима, како би се осигурао квалитетан пренос знања и извођење практичне наставе.

Д. Очекивања о запослењу и препорука Факултета будућим студентима

У оквиру упитника о вредновању квалитета студијских програма и постигнутих исхода учења, дипломирани студенти основних (ОАС) и мастер академских студија (МАС) изјашњавали су се о својим очекивањима у погледу запослења у струци, као и о томе да ли би препоручили Факултет или свој одсек будућим студентима.

Резултати указују на то да очекивања у погледу запослења значајно варирају међу одсецима. Такође, спремност студената да препоруче Факултет новим студентима зависи од њиховог искуства током студија, а највећи проценат препорука забележен је на Одсеку ПА и Одсеку ТД. Ови подаци могу бити од значаја за будуће унапређење наставног процеса и промоцију одређених студијских програма. Резултати овог дела упитника приказани су у табели 5.

Резултати показују значајне разлике у очекивањима запослења у струци међу дипломираним студентима основних академских студија (Д-ОАС) и мастер академских студија (Д-МАС).

- Највећи оптимизам у погледу запослења у струци исказали су Д-ОАС студенти Одсека ТД (85,71%) и ШУМ (67,31%), што указује на релативно добро перципиране могућности запошљавања у овим областима.
- Најнижи проценат студената који очекују запослење у струци забележен је на Одсеку ЕИ (19,23%), где је велики број студената одговорио са „Можда“ (43,59%) или „Не“ (37,18%), што може указивати на несигурност у погледу тржишта рада у овој области.
- Код мастер студената (Д-МАС), највећи оптимизам у погледу запослења забележен је на Одсеку ШУМ, где сви анкетирани студенти (100%) очекују да се запосле у струци.
- Супротно томе, најнижи ниво очекивања запослења у струци имају Д-МАС студенти Одсека ЕИ, где чак 70% испитаника не очекује запослење у струци.

Табела 5: Изјашњавање дипломаца ОАС и МАС у погледу очекивања запослења у струци и препоруци Факултета/Одсека новим студентима

Питања	Категорија испитан. **	Одсек*	Одговори			
			Да (%)	Не (%)	Можда (%)	Без одг. (%)
Да ли очекујете да се запослите у струци?	Д-ОАС	ШУМ	67,31	50		
		ТД	85,71		14,29	
		ПА	47,5		52,5	
		ЕИ	19,23	37,18	43,59	
	Д-МАС	ШУМ	100			
		ТД	50		50	
		ПА	71,65	18,33		
		ЕИ	20,00	70,00	10,00	
Да ли би овај Факултет / Одсек препоручили новим студентима?	Д-ОАС	ШУМ	71,15	26,92	3,85	
		ТД	85,71		10,71	3,57
		ПА	74,65		25,35	
		ЕИ	60,26	7,69	32,05	
	Д-МАС	ШУМ	74,24		25,85	
		ТД	50		50	
		ПА	91,67			
		ЕИ	80,00		20,00	
* ШУМ - Шумарство и заштита природе; ТД - Технологије дрвета; ПА - Пејзажна архитектура и хортикултура; ЕИ - Еколошки инжењеринг у заштити земљишних и водних ресурса						
** Д-ОАС – дипломци ОАС; Д-МАС – дипломци МАС						

Ови резултати указују на различите могућности запошљавања у зависности од студијског програма, при чему су студенти техничких и шумарских смерова у просеку оптимистичнији у односу на студенте еколошког инжењеринга. Када је реч о препоруци Факултета или одсека новим студентима, већина дипломираних студената би препоручила свој одсек будућим генерацијама, али постоје значајне разлике међу одсецима:

- Највећа спремност да препоруче свој одсек новим студентима забележена је код Д-МАС студената Одсека ПА (91,67%) и Д-ОАС студената Одсека ТД (85,71%). Ово указује на високу перцепцију квалитета студијског програма и његову атрактивност за будуће студенте.
- Најнижи проценат позитивних препорука забележен је код Д-МАС студената Одсека ТД (50%), где се половина испитаника није изјаснила у прилог препоруке.
- Одсек ЕИ има највећи проценат неодлучних студената (32,05% код Д-ОАС и 20% код Д-МАС), што указује на одређену несигурност у погледу квалитета и перспективе студијског програма.
- На Одсеку ШУМ, значајан проценат Д-ОАС студената (26,92%) не би препоручио овај програм, што сугерише да постоје аспекти програма који би могли бити унапређени.

II. ВРЕДНОВАЊЕ УСЛОВА РАДА

У другом делу упитника (Образац 3, 4, 4а и 7) испитаници су оцењивали услове рада. Ради боље прегледности и анализе у овом Извештају резултати из овог дела анкете су, према врсти питања, груписана су у 4 групе и на исти начин анализирана:

- А) питања која су се односила на обезбеђеност одговарајућим просторијама, опремом и средствима;
Б) питања која су се односила на организацију и рад стручних служби Факултета;
В) питања која су се односила на изглед Факултета;
Г) питања која су се односила на организацију и рад студентских организација.

А. Обезбеђеност простором, опремом и средствима

У овој групи питања (А), која се односи на услове рада, испитаници су оцењивали различите аспекте наставног и истраживачког окружења. Све групе испитаника давале су оцене за обезбеђеност наставним средствима и училима, просторијама (учионице, вежбаонице) и лабораторијама. Активни студенти и дипломирани студенти основних академских студија (ОАС) додатно су оцењивали доступност технике за информационе технологије, интернет и других ресурса, као и подршку Факултета за учешће на семинарима и студентским манифестацијама. Наставно особље је, поред тога, процењивало опремљеност за научна истраживања, израду докторских дисертација и пројеката, као и подршку Факултета за учешће на стручним саветовањима и симпозијумима. Резултати анкете за ову групу питања приказани су у табели 6, као збирне средње вредности оцена за сва четири одсека.

Табела 6: Обезбеђеност простором, опремом и средствима

Питања	Категорија испитаника *					
	НО-Н	НО-С	НО	АС	Д-ОАС	Д-МАС
Оцените обезбеђеност наставним средствима и училима	3,28	2,88	3,16	4,03	4,04	4,24
Оцените обезбеђеност простором (учионице, вежбаонице, ...)	3,76	3,53	3,67	4,24	4,39	3,89
Оцените обезбеђеност са одговарајућим лабораторијама	3,10	2,72	3,01	4,05	4,06	3,69
Оцените обезбеђеност Факултета са техником за информационе технологије, интернет и друго				3,96	3,86	
Оцените обезбеђеност са опремом за научна истраживања за израду докторских дисертација, пројеката и сл.	2,58	2,10	2,43			
Оцените помоћ Факултета за учествовање на семинарима и студентским манифестацијама				4,04	4,34	
Оцените помоћ Факултета за учествовање на саветовањима и симпозијумима	2,83	2,90	2,83			

* НО-Н – наставници; НО-С – сарадници; НО – наставно особље; АС – активни студенти;
Д-ОАС – дипломци ОАС; Д-МАС – дипломци МАС

Перцепција обезбеђености наставним ресурсима варира међу групама испитаника. Обезбеђеност наставним средствима и училима је највише оцењена од Д-МАС студената (4,24), док су најниже оцене дали сарадници (НО-С) са 2,88, што указује на могуће недостатке у наставним средствима из њихове перспективе.

Обезбеђеност простором (учионице, вежбаонице, ...) је генерално добро оцењена, са највишим оценама од стране Д-ОАС (4,39) и активних студената (4,24), док су сарадници (НО-С) дали нешто нижу оцену (3,53), што може указивати на простор за побољшање у овој области.

Обезбеђеност лабораторијама је оцењена слично као и остали ресурси, при чему активни студенти (4,05) и дипломирани студенти (4,06 за Д-ОАС и 3,69 за Д-МАС) имају бољу перцепцију у односу на наставно особље (3,01), што може указивати на различита очекивања између наставника и студената.

Обезбеђеност Факултета техником за информационе технологије, интернет и друго је високо оцењена од стране активних студената (3,96) и дипломираних студената основних академских студија (3,86), што указује на релативно добро стање у овој области.

Обезбеђеност опремом за научна истраживања, израду докторских дисертација и пројеката је најниже оцењена (укупно 2,43 од наставног особља, 2,58 од наставника и 2,10 од сарадника), што указује на потребу за унапређењем ресурса за истраживачки рад.

Факултет пружа добру подршку студентима за учешће на семинарима и студентским манифестацијама, што потврђују оцене активних студената (4,04) и Д-ОАС студената (4,34).

Помоћ за учешће на саветовањима и симпозијумима је најниже оцењена у целој анализи, са просечним оценама од 2,83 до 2,90, што указује на потребу за већом институционалном подршком у овом сегменту.

Резултати анкете показују да студенти генерално позитивније оцењују наставне ресурсе у односу на наставно особље. Најниже оцене дате су за обезбеђеност опремом за научна истраживања и подршку за учешће на саветовањима и симпозијумима, што су области које захтевају унапређење. С друге стране, техничка опремљеност Факултета и подршка студентима за учешће на семинарима добијају високе оцене, што указује на добру организацију у овим сегментима.

Б. Организација и рад стручних служби Факултета

Резултати дела анкете који се односе на организацију и рад стручних служби Шумарског факултета приказани су у табели 7, као збирне средње вредности оцена за сва четири одсека.

Наставно особље генерално има позитивно мишљење о раду управе. Рад управе (декана и продекана) оцењен је просечном оценом 3,74, без значајних разлика између наставника (НО-Н – 3,72) и сарадника (НО-С – 3,79).

Рад продекана за наставу посебно су оценили активни студенти (АС – 4,43) и дипломирани студенти основних академских студија (Д-ОАС – 4,76), што указује на висок ниво задовољства радом у овој области.

Различите службе на Факултету оцењене су различитим степеном задовољства. Правна служба (3,54) и служба за рачуноводство (3,42) добиле су нешто ниже оцене док је рачунски центар (3,93) добио је релативно високу оцену, што сугерише задовољавајућу техничку подршку. Студентска служба је једна од најбоље оцењених служби (просечна оцена 4,38), при чему су највише оцене дали дипломирани студенти (Д-ОАС – 4,55), док су активни студенти дали нешто нижу оцену (4,16), што може указивати на различита искуства у комуникацији са службом током студија.

Библиотека је високо оцењена од свих група испитаника (просек 4,10 – 4,76), што указује на квалитетну организацију и доступност ресурса. Скриптарница је добила једну од највиших оцена (просек 4,23 – 4,79), што указује на добру организацију и ефикасност у обезбеђивању наставних материјала.

Табела 7: Организација и рад стручних служби Шумарског факултета

Питања	Категорија испитаника *					
	НО-Н	НО-С	НО	АС	Д-ОАС	Д-МАС
Оцените рад управе/ декана и продекана	3,72	3,79	3,74			
Оцените рад Продекана за наставу				4,43	4,76	
Правна служба је добро и ефикасно организована	3,53	3,69	3,54			
Служба за рачуноводство је добро и ефикасно организована	3,56	3,16	3,42			
Рачунски центар је добро и ефикасно организован	4,01	3,78	3,93			
Студентска служба је добро и ефикасно организована	4,43	4,36	4,38	4,16	4,55	4,16
Библиотека је добро и ефикасно организована	4,17	4,19	4,10	4,44	4,76	4,39
Скриптарница је добро и ефикасно организована	4,18	4,47	4,23	4,50	4,79	4,60
Писарница је добро и ефикасно организована	4,54	4,49	4,49			
Техничка служба је добро и ефикасно организована	3,68	3,65	3,69			
Оцените хигијену и одржавање Факултета	3,96	3,53	3,82	4,51	4,67	
* НО-Н – наставници; НО-С – сарадници; НО – наставно особље; АС – активни студенти; Д-ОАС – дипломци ОАС; Д-МАС – дипломци МАС						

Техничка служба је добила нешто нижу оцену (3,69), што може указивати на простор за побољшање у овој области. Писарница је једна од најбоље оцењених административних служби (4,49 – 4,54), што сугерише висок ниво ефикасности и организованости.

Наставно особље је хигијену и одржавање оцењивало просечном оценом 3,82, док су студенти дали знатно више оцене (АС – 4,51, Д-ОАС – 4,67). Ове разлике могу указивати на различита очекивања у погледу одржавања простора или на већи фокус наставника на друге аспекте инфраструктуре.

Резултати анкете показују да су студенти углавном задовољни радом управе и подршком факултетских служби, посебно радом продекана за наставу, библиотеке, скриптарнице и студентске службе.

С друге стране, неки административни сегменти попут правне службе, рачуноводства и техничке службе добили су нешто ниже оцене, што може указивати на потребу за унапређењем њихове ефикасности.

В. Изглед Факултета

Активни студенти (АС), дипломирани студенти основних академских студија (ОАС), као и наставно особље (НО-Н и НО-С), изјашњавали су се о унутрашњем и спољашњем изгледу Факултета, укључујући арборетум и окућницу Шумарског факултета. Резултати упитника који се односе на изглед Факултета приказани су у табели 8.

Табела 8: Изглед факултета

Питања	Категорија испитаника *				
	НО-Н	НО-С	НО	АС	Д-ОАС
Оцените унутрашњи амбијент Факултета	3,68	3,00	3,67	3,80	4,22
Оцените спољни изглед зграде и амбијент Факултета	3,05	2,26	3,08	3,21	4,04
Оцените арборетум и окућницу Факултета	4,18	3,36	4,08	4,17	4,62
* НО-Н – наставници; НО-С – сарадници; НО – наставно особље; АС – активни студенти; Д-ОАС – дипломци ОАС; Д-МАС – дипломци МАС					

Највише оцене за унутрашњи амбијент дали су дипломирани студенти основних академских студија (Д-ОАС – 4,22), што указује на позитиван утисак који су стекли током студија. Наставно особље (НО) има нешто ниже оцене (просек 3,67), а најнижу оцену дали су сарадници (НО-С – 3,00), што може указивати на незадовољство у погледу организације или одржавања унутрашњег простора. Активни студенти (АС) дали су оцену 3,80, што сугерише да постоји простор за побољшање уређења и функционалности унутрашњег простора.

Спољни изглед зграде највише су оценили дипломирани студенти (Д-ОАС – 4,04). Најнижу оцену дали су сарадници (НО-С – 2,26), што указује на приметне недостатке у одржавању или визуелном идентитету зграде. Наставници (НО-Н) и активни студенти (АС) дали су нешто више оцене (3,05 и 3,21), што указује на умерено задовољство.

Арборетум и окућнице Факултет су најбоље оцењени у целој анализи, са највишим оценама од стране дипломираних студената (Д-ОАС – 4,62) и активних студената (АС – 4,17), што указује на високо задовољство природним окружењем Факултета. Наставно особље такође има позитивну перцепцију, при чему наставници (НО-Н) дају оцену 4,18, а сарадници (НО-С) нешто нижу оцену 3,36, што може указивати на различите приоритете и очекивања у односу на управљање овим простором.

Г. Организација и рад студентских организација

У табели 9 приказани су резултати дела анкете по питању рада студентских организација. Активни (АС) и дипломирани студенти ОАС оценили ове елементе одличним средњим оценама.

Табела 9: Студентске организације

Питања	Категорија испитаника *	
	АС	Д-ОАС
Студентски парламент је добро и ефикасно организован	4.27	4.31
Оцените рад Студента продекана	4.22	4.21
Оцените рад студентских организација Факултета **	4.51	4.53
* НО-Н – наставници; НО-С – сарадници; НО – наставно особље; АС – активни студенти; Д-ОАС – дипломци ОАС; Д-МАС – дипломци МАС		
** Ловачко удружење "М. Лавадиновић"; Удружење студената ШФ; спортске секције; IFSA, SUPAS		

Студентски парламент је веома високо оцењен, са оценама 4,27 од активних студената (АС) и 4,31 од дипломираних студената (Д-ОАС). Рад Студента продекана оцењен је сличним вредностима од стране обе групе испитаника – 4,22 (АС) и 4,21 (Д-ОАС). Ово указује на перцепцију доследног и квалитетног заступања студентских интереса.

Оцена рада студентских организација Факултета је највише оцењена у анализи, са просечним оценама 4,51 (АС) и 4,53 (Д-ОАС), што указује на висок ниво задовољства радом студентских организација.

УКУПНА ПРОСЕЧНА ОЦЕНА

Укупна просечна оцена (на сва постављена питања) у погледу вредновања квалитета наставног процеса / студијских програма, као и вредновања услова рада приказана је у табели 10.

Табела 10: Укупна просечна оцена

Питања	Одсек*	Категорија испитаника **					
		НО-Н	НО-С	НО	АС	Д-ОАС	Д-МАС
Вредновање квалитета наставног процеса / студијских програма и постигнутих исхода учења	ШУМ	3,68	3,40	3,62	4,16	4,47	4,51
	ТД	3,21	3,33	3,24	4,16	4,04	3,44
	ПА	3,58	3,80	3,64	4,38	4,07	4,55
	ЕИ	3,86	3,32	3,66	4,16	3,75	4,32
	Просек	3.58	3.46	3.54	4.22	4.08	4.21
Вредновање услова рада	ШУМ	3,83	3,59	3,78	4,25	4,49	4,35
	ТД	3,33	3,61	3,40	4,28	4,56	4,31
	ПА	3,87	3,75	3,83	4,35	4,56	4,74
	ЕИ	3,69	2,65	3,32	4,29	4,27	4,19
	Просек	3.68	3.40	3.58	4.29	4.47	4.40
* ШУМ - Шумарство и заштита природе; ТД - Технологије дрвета; ПА - Пејзажна архитектура и хортикултура; ЕИ - Еколошки инжењеринг у заштити земљишних и водних ресурса							
** НО-Н – наставници; НО-С – сарадници; НО – наставно особље; АС – активни студенти; Д-ОАС – дипломци ОАС; Д-МАС – дипломци МАС							

Наставно особље (НО), активни студенти (АС) и дипломирани студенти (Д-ОАС и Д-МАС) дали су различите оцене у погледу квалитета наставног процеса и постигнутих исхода учења:

- Највише оцене дали су дипломирани мастер студенти (Д-МАС) на Одсеку ПА (4,55) и ШУМ (4,51), што указује на веома позитивну перцепцију студијског програма на овим одсецима.
- Најнижу оцену дали су дипломирани мастер студенти Одсека ТД (3,44), што сугерише да овај студијски програм има простора за побољшање у погледу исхода учења.
- Наставно особље је дало знатно ниже оцене у поређењу са студентима. Просечна оцена наставника (НО-Н) је 3,58, док је сарадници (НО-С) 3,46.
- Активни студенти (АС) генерално имају позитивну перцепцију квалитета наставног процеса, са просечном оценом 4,22, док је највише оценио Одсек ПА (4,38).

Ови резултати указују да студенти, посебно они који су завршили мастер студије, углавном високо вреднују квалитет наставе, док наставно особље има нешто критичнији став.

- Највише оцене за услове рада дали су дипломирани мастер студенти (Д-МАС) на Одсеку ПА (4,74), што указује на велико задовољство радним окружењем на овом студијском програму.

- Са друге стране, најнижу оцену за услове рада дали су сарадници (НО-С) на Одсеку ЕИ (2,65), што указује на незадовољство у погледу услова за рад.
- Просечне оцене активних студената (АС) су високе (4,29), што показује да су у целини задовољни условима рада на Факултету.
- Наставно особље (НО) у целини има умерено задовољство условима рада, са просечном оценом 3,58.

III. ПРЕДЛОЗИ, СУГЕСТИЈЕ, КОМЕНТАРИ И КРИТИКЕ

Поред анкетних питања, свим категоријама испитаника понуђено је и слободно поље за предлог мера за побољшање стања (НО и АС), односно предлоге, сугестије, коментаре и критике (Д-ОАС и Д-МАС). У даљем тексту анализирани су овако добијени "слободни" одговори испитаника.

1. Наставно особље (НО-Н и НО-С)

Већина наставника и сарадника није имала коментаре, али су они који су их оставили указали на следеће аспекте који захтевају унапређење:

Инфраструктура и техничка опремљеност:

- Потреба за заменом столарије, реновирањем кабинета и учионица (ШУМ).
- Опремање наставних простора компјутерима, пројекторима и интерактивним таблама (ШУМ, ПА).
- Обнављање рачунарских лабораторија и повећање броја рачунара (ЕИ).
- Потреба за инсталирањем лифта у згради ради лакше доступности свих просторија (ШУМ).

Организација рада Факултета:

- Незадовољство радом стручних служби, посебно рачуноводства и библиотеке, уз предлог да се именује заједнички координатор за бољу усаглашеност рада служби (ШУМ).
- Неопходност прецизног дефинисања надлежности сваке службе ради ефикаснијег функционисања (ЕИ).
- Потреба за побољшањем рада Студентске службе, нарочито у делу који се односи на мастер и докторске студије (ПА, ЕИ).
- Потреба за новим системом вредновања запослених и побољшање комуникације између наставног особља и управе (ТД).

Наставни процес и квалитет наставе:

- Незадовољство недостатком сарадника у односу на број професора, уз предлог за повећање броја сарадника (ШУМ).
- Повећање броја предмета који користе савремене технологије и рачунарске програме у настави (ЕИ, ТД).
- Побољшање услова за научни рад и истраживања, укључујући набавку савремене опреме за лабораторије (ШУМ, ЕИ).

2. Активни студенти (АС)

Већина активних студената није имала коментаре, док су они који су их оставили указали на следеће проблеме и предлоге:

Практична настава и теренска настава:

- Недовољна заступљеност практичне наставе, уз предлог за увођење волонтерског рада и сарадње са фирмама из струке ради подизања нивоа практичног знања (ПА, ТД).
- Недостатак обавештења о стручним ваннаставним активностима (ТД).
- Неефикасност теренске наставе, јер се више пута одлази у исту фирму, где студенти слушају исте садржаје без везе са конкретним предметом (ТД).

Организација наставе и ресурси:

- Недостатак савремене литературе, јер студенти неке испите припремају искључиво из презентација или старих скрипти (ТД, ПА).
- Захтев професора да студенти доносе лаптопе, што није доступно свима, уз предлог да се обезбеде рачунари на Факултету за израду елабората (ТД).
- Предлог да се испитне анкете о професорима попуњавају након испита, јер тада студенти имају комплетан увид у рад наставника (ТД).

Факултетска инфраструктура и студентски живот:

- Проблеми са бројем утичница у учионицама, јер их нема довољно или су неисправне (ПА).
- Захтев за дужи испитне рокове, како би се смањила могућност преклапања предмета (ПА).
- Потреба за уређењем ентеријера и екстеријера, укључујући читаоницу, уређење хола факултета и арборетума (ПА, ШУМ).
- Незадовољство радом Студентског парламента, уз сумњу на неправилности у управљању средствима (ШУМ, ТД).

3. Дипломирани студенти (Д-ОАС и Д-МАС)

Дипломци су дали мање коментара, али су истакли неколико важних области за унапређење:

Наставни процес и студијски програми:

- Потреба за већом практичном наставом, уз смањење непотребних теоријских информација (ТД, ПА).
- Омогућити студентима да годишње уписују више од 62 ЕСПБ, јер због овог ограничења буџетски студенти често улазе у продужену годину (ПА).

Факултетска инфраструктура и студентски сервис:

- Побољшати организацију вежби и практичне наставе (ЕИ, ПА).
- Модернизовати наставу коришћењем нових технологија и софтвера (ЕИ).
- Побољшати студентски сервис и унапредити веб-сајт Факултета ради лакшег приступа информацијама (ЕИ).

Дипломирани студенти су изразили похвале за наставнике који су се истакли својом посвећеношћу, подршком и начином преношења знања. Посебно су похваљени:

- **ШУМ:** Марко Перовић, Оливера Кошанин, Виолета Бабић, Бранко Кањевац, Душан Јокановић, Вукан Лавадиновић, Слободан Милановић.
- **ТД:** Бранко Главоњић, Горан Милић, Јелена Матић.
- **ПА:** Драгана Скочајић, Јелена Томићевић Дубљевић, Невена Васиљевић, Биљана Јовић, Дејан Скочајић, Андреја Тутунџић, Сузана Гавриловић, Сандра Митровић.
- **ЕИ:** Јелена Белоица, Снежана Белановић Симић, Сара Лукић, Предраг Миљковић, Синиша Половина.

Ови предлози могу послужити као основа за будуће мере унапређења наставног процеса и услова рада на Факултету. Кључне области које захтевају унапређење укључују:

- Већу заступљеност практичне наставе и стручног усавршавања студената.
- Побољшање техничке опремљености учионица и лабораторија.
- Унапређење организације студентске службе и административних процеса.
- Реконструкцију и уређење ентеријера и екстеријера Факултета.
- Већу транспарентност и ангажовање Студентског парламента.

Ови предлози могу послужити као смернице за побољшање квалитета наставног процеса и услова рада.

ЗАКЉУЧАК

На основу резултата анализе предлога, сугестија, коментара и критика, као и добијених просечних оцена по различитим критеријумима, Комисија за праћење и унапређење квалитета наставе закључује да је квалитет наставног процеса, студијских програма и постигнутих исхода учења на свим студијским програмима Шумарског факултета Универзитета у Београду задовољавајући, али да истовремено постоји значајан простор за његово унапређење.

1. Квалитет наставног процеса и студијских програма

- Највише оцене у овом критеријуму дали су дипломирани мастер студенти (Д-МАС), док је наставно особље (НО) било критичније, што указује на њихову свест о могућностима за унапређење наставног процеса.
- Просечне оцене по критеријуму квалитета наставног процеса на неким одсецима су у паду у односу на претходне године, што додатно потврђује потребу за унапређењем наставе.

2. Услови рада

- Наставници и сарадници су истакли потребу за бољом техничком опремљеношћу учионица, лабораторија и рачунарских сала.
- У неким областима услови рада су ниже оцењени у односу на претходне године, што указује на потребу за континуираним улагањем у инфраструктуру и организацију рада.

3. Кључне области за унапређење

На основу анализе предлога и коментара испитаника, истичу се следеће области које захтевају додатну пажњу:

- Повећање броја сарадника, како би се побољшао квалитет наставе и истраживачког рада.
- Јачање практичне наставе и теренске обуке, јер студенти сматрају да је тренутна организација недовољна и не припрема их адекватно за рад у струци.
- Модернизација наставних метода и уџбеника, уз обезбеђивање савремених наставних материјала и ажурирање литературе.
- Побољшање ефикасности стручних служби.
- Боља комуникација између наставника и студената, како би се осигурало да студенти добијају адекватну подршку током студија.

На основу анализе резултата и предлога свих група испитаника, Комисија за праћење и унапређење квалитета наставе препоручује системски приступ унапређењу наставног процеса, услова рада и административне подршке студентима, уз активно укључивање свих релевантних актера у процес доношења одлука. Поред тога, неопходно је узети у обзир и коментаре студената јер, представљају значајан извор информација за унапређење наставног процеса и услова рада. Њихове повратне информације, у комбинацији са квантитативним оценама, могу бити од великог значаја за доношење мера које ће допринети побољшању студијских програма и општег функционисања Факултета.

Појединачне Извештаје по одсецима саставили су:

- др Јасмина Поповић, ванр. проф.
- др Јована Деветаковић, ванр. проф.
- др Марија Марковић, ванр. проф.
- др Ненад Марић, ванр. проф.

ПРЕДСЕДНИК
НАСТАВНО-НАУЧНОГ ВЕЋА
Проф. др Бранко Стајић

